

ROZHODNUTÍ KOMISE**ze dne 14. prosince 2010****o státní podpoře C 39/96 (dříve NN 127/92), prováděné Francií ve prospěch Družstva pro vývoz francouzských knih (CELF)**

(oznámeno pod číslem K(2010) 8938)

(Pouze francouzské znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

(2011/179/EU)

EVROPSKÁ KOMISE,

A. První fáze

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 108 odst. 2 první pododstavce ⁽¹⁾ této smlouvy,

poté, co vyzvala zúčastněné strany, aby v souladu s uvedeným článkem ⁽²⁾ podaly své připomínky, a s ohledem na tyto připomínky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. POSTUP

(1) Rozsudkem ze dne 15. dubna 2008 ⁽³⁾ (dále jako „rozsudek Tribunálu“) Tribunál Evropské unie zrušil rozhodnutí Komise 2005/262/ES ze dne 20. dubna 2004 ⁽⁴⁾ o podpoře prováděné Francií ve prospěch Družstva pro vývoz francouzských knih (CELF) ⁽⁵⁾.

(2) Po rozsudku Tribunálu musí Komise přijmout nové rozhodnutí.

(3) Uvedený rozsudek je zakončením procesu, jehož hlavní etapy jsou uvedeny níže.

⁽¹⁾ Počínaje dnem 1. prosince 2009 se články 86, 87 a 88 Smlouvy o ES nahrazují články 106, 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie („SFEU“). V těchto třech případech jsou ustanovení v podstatě shodná. Pro účely tohoto rozhodnutí se odkazy na články 106, 107 a 108 SFEU rozumí podle potřeby odkazy na články 86, 87 a 88 Smlouvy o ES.

⁽²⁾ Úř. věst. C 366, 5.12.1996, s. 7; Úř. věst. C 142, 23.6.2009, s. 6.

⁽³⁾ Věc T-348/04, *Société Internationale de diffusion et d'édition (SIDE) v. Komise*, Sb. rozh. 2008, s. II-625.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 85, 2.4.2005, s. 27.

⁽⁵⁾ Družstvo pro vývoz francouzských knih jedná pod obchodním názvem „Centre d'exportation du livre français“ (CELF).

(4) Společnost Société internationale de diffusion et d'édition („SIDE“) dopisem ze dne 20. března 1992 upozornila Komisi na opatření k podpoře propagace, dopravy a uvádění na trh, která francouzské orgány poskytly CELF, přičemž tato podpora nebyla předmětem předchozího oznámení útvarům Komise.

(5) Dopisem ze dne 2. dubna 1992 připomněla Komise francouzským orgánům, že každý záměr, vedoucí k poskytnutí nebo úpravě podpory měl být předmětem předběžného oznámení jejím útvarům, a požádala uvedené orgány, aby informovaly o podstatě a předmětu podpory, citované SIDE.

(6) Dopisem ze dne 29. června 1992 potvrdily francouzské orgány Komisi existenci podpor ve prospěch CELF. Upřesnily, že tato opatření směřovala k seznámení se s francouzskou literaturou a jazykem v nefrankofonních zemích a že družstvu CELF kromě toho byla svěřena správa tří systémů přesné podpory, která by rovněž vedla k usnadnění přístupu vzdálených čtenářů k francouzským knihám.

(7) Dopisem ze dne 7. srpna 1992 Komise potvrdila SIDE existenci podpor ve prospěch CELF, upřesnila jejich předmět a informovala ji, že daná opatření nebyla oznámena. Zároveň uvedla, že sporné podpory se nejevily jako narušující obchod mezi členskými státy. Za těchto podmínek byla SIDE vyzvána k předložení svých připomínek.

(8) Dopisem ze dne 7. září 1992 oznámila SIDE Komisi, že chtěla odhalit diskriminační povahu opatření a následky, které z nich vyplývají, na obchod uvnitř Společenství, aniž by popírala kulturní cíl, stanovený ministerstvem kultury, které jednalo s cílem rozšiřování francouzského jazyka a literatury.

(9) Komise v rozhodnutí ze dne 18. května 1993 ⁽¹⁾ usoudila, že s přihlédnutím ke zvláštní situaci hospodářské soutěže v odvětví knih a kulturních záměrů dotčených režimů podpory byla použita výjimka stanovená v dřívějším čl. 92 odst. 3 písm. c) Smlouvy.

(10) SIDE žádostí ze dne 2. srpna 1993 předložila Tribunálu odvolání na zrušení tohoto rozhodnutí. Rozsudkem ze dne 18. září 1995 ⁽²⁾ Tribunál částečně vyhověl požadavku SIDE tím, že zrušil rozhodnutí Komise ze dne 18. května 1993, ale pouze pokud se jedná o určitá opatření ve prospěch malých objednávek.

(11) Tribunál usoudil, že Komise může přijmout příznivé rozhodnutí vůči následujícím třem režimům podpory, řízené CELF na účet státu:

a) podpora při dovozu letadlem nebo s vaky pro leteckou poštu;

b) program „Stránka ke stránce“ ⁽³⁾ (podpora při šíření knih ve francouzském jazyce v zemích střední a východní Evropy);

c) „program Plus“ (vysokoškolské učebnice ve francouzském jazyce, určené pro studenty v subsaharské Africe).

(12) Tribunál se domníval, že Komise obdržela dostatečné informace o posledních třech režimech, aby doložila zjištění, že jejich přímý účinek na hospodářskou soutěž je bezvýznamný. Tribunál mimo to uvedl, že „Pokud se týká kulturního cíle sporných podpor, stranám je známo, že cílem sledovaným francouzskou vládou je šíření francouzského jazyka a literatury“. Tribunál se domníval, že by bylo vhodné dojít k závěru, že hodnocení kulturního cíle sporné podpory nepůsobilo Komisi zvláštní obtíže a že nebylo zapotřebí získávat další informace k uznání kulturního charakteru tohoto cíle.

(13) Pokud se jedná o náhrady poskytované výhradně CELF v případě malých objednávek, Tribunál se naproti tomu

domnívá, že Komise, dříve než se vyjádřila ke slučitelnosti opatření s vnitřním trhem, měla přikročit k důkladnému přezkoumání podmínek hospodářské soutěže v příslušném odvětví.

(14) Tribunál tudíž došel k závěru (bod 76 rozsudku), že Komise měla zahájit jednání podle dřívějšího čl. 93 odst. 2 (dnes čl. 108 odst. 2 SFEU) Smlouvy a že by tedy bylo vhodné zrušit rozhodnutí Komise ze dne 18. května 1993, pokud se týká podpory poskytované výhradně CELF k vyrovnání nadměrných nákladů při vyřizování malých objednávek knih ve francouzském jazyce, zasílaných knihkupcům sídlícím v zahraničí.

B. Druhá fáze

(15) Komise rozhodnutím ze dne 30. července 1996 v souladu s rozsudkem Tribunálu ze dne 18. září 1995 rozhodla o zahájení formálního vyšetřovacího řízení. Zúčastněné strany, vyzvané k předložení svých připomínek Komisi, jí zaslali své připomínky zejména v průběhu měsíců prosince 1996 a ledna 1997.

(16) Komise v závěru projednávání přijala dne 10. června 1998 rozhodnutí 1999/133/ES ⁽⁴⁾. Potvrdila kulturní cíl týkající se malých objednávek a usoudila na základě dřívějšího čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy, že uvedené podpory neovlivňují podmínky obchodu a hospodářské soutěže v Unii v míře odporující společnému zájmu na vývozním trhu knih ve francouzském jazyce.

(17) Tribunál rozsudkem ze dne 28. února 2002 ⁽⁵⁾ zrušil poslední větu článku 1 uvedeného rozhodnutí. Tribunál totiž měl za to, že Komise měla přistoupit k nezbytnému ověření, aby získala patřičné údaje za účelem rozlišení komisionářského trhu a vývozního trhu knih ve francouzském jazyce obecně.

(18) Tribunál měl za to, že jelikož Komise upustila od tohoto ověření, dopustila se při hodnocení zjevného omylu tím, že vývozní trh knih ve francouzském jazyce obecně považovala za trh referenční, i když bylo stanoveno, že sporná podpora byla určena pouze vývozním komisionářům.

⁽¹⁾ Rozhodnutí NN 127/92 „Pomoc vývozcům francouzských knih“ (Úř. věst. C 174, 25.6.1993, s. 6).

⁽²⁾ Věc T-49/93 *Société Internationale de diffusion et d'édition (SIDE) v. Komise*, Sb. rozh. 1995, s. II-2501.

⁽³⁾ Postupně se stal programem „Na východ Evropy“.

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 44, 18.2.1999, s. 37.

⁽⁵⁾ Věc T-155/98 *Société Internationale de diffusion et d'édition (SIDE) v. Komise*, Sb. rozh. 2002, s. II-1179.

- (19) Naproti tomu Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 22. června 2000 ⁽¹⁾ bez zkoumání podstaty věci zamítl odvolání francouzských orgánů proti rozhodnutí Komise ze dne 10. června 1998 a potvrdil, že i v případě, kdy by podporu bylo možno považovat za slučitelnou se společným trhem, tato skutečnost nemá vliv na povinnost oznámení, a že povinnost předchozího oznámení zahrnuje povinnost pozastavit poskytování podpory.

C. Třetí fáze

- (20) Po částečném zrušení rozhodnutí ze dne 10. června 1998 Komise dopisy ze dne 14. června 2002 požádala francouzské orgány a SIDE, aby se vyjádřily k důvodům zrušení rozhodnutí, a zejména k údajům, které se týkají dotčeného trhu.
- (21) Francouzské orgány byly vyzvány k bližšímu vysvětlení specifické povahy nabídky CELF vzhledem k dalším účastníkům na trhu, mezi nimiž je SIDE. SIDE byla vyzvána k bližšímu vysvětlení pojmu malé objednávky a k uvedení, čím se její nabídka liší od nabídky CELF a dalších účastníků na trhu.
- (22) SIDE odpověděla Komisi dopisem dne 12. srpna 2002. Francouzské orgány odpověděly dopisem dne 17. září 2002.
- (23) Komise požádala SIDE dopisem ze dne 19. září 2002 o sdělení, zda její odpověď obsahuje důvěrné informace, a poté, co dne 30. září 2002 obdržela zápornou odpověď, postoupila dopisem ze dne 17. října 2002 odpověď SIDE s přílohami k připomínkám francouzským orgánům. Při této příležitosti jim rovněž položila další řadu doplňujících otázek.
- (24) Komise dopisem ze dne 30. září 2002 rovněž položila řadu doplňujících otázek SIDE, které byly zodpovězeny dopisy ze dne 31. října 2002 a 9. prosince 2002. Na žádost Komise ze dne 16. prosince 2002 oznámila SIDE Komisi dopisem ze dne 23. prosince 2002, že její odpovědi neobsahují žádné důvěrné informace a že mohou být postoupeny francouzským orgánům k připomínkám.
- (25) Jelikož francouzské orgány neodpověděly ve stanovené lhůtě, Komise byla nucena jim zaslat upomínku dopisem

ze dne 27. listopadu 2002. Francouzské orgány požádaly Komisi dopisem ze dne 19. prosince 2002 o nové prodloužení lhůty.

- (26) Komise dne 9. ledna 2003 zaslala francouzským orgánům k připomínkám odpověď SIDE ze dne 23. prosince 2002. Francouzské orgány odpověděly dopisem ze dne 17. ledna 2003 na otázky Komise ze dne 17. října 2002.
- (27) Dopisem ze dne 4. února 2003 požádaly francouzské orgány Komisi o nové prodloužení lhůty pro předání připomínek k druhé odpovědi SIDE ze dne 23. prosince 2002. Komise dopisem ze dne 11. února 2003 požadavkům na nové lhůty částečně vyhověla. Francouzské orgány odpověděly Komisi dopisem ze dne 11. března 2003.
- (28) Kromě toho útvary Komise přijaly SIDE na její vlastní žádost a mohla jim tak na jednání dne 4. března 2003 vysvětlit svůj pohled na celou záležitost od jejího počátku.
- (29) Závěrem tohoto řízení přijala Evropská komise rozhodnutí 2005/262/ES, které považuje spornou podporu za slučitelnou na základě dřívějšího čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy zejména poté, co konstatovala, že podpory nemohou nadměrně kompenzovat náklady spojené s vyřizováním malých objednávek.

D. Čtvrtá fáze

- (30) Tribunál rozsudkem ze dne 15. dubna 2008 zrušil rozhodnutí Komise ze dne 20. dubna 2004.
- (31) Usoudil, že pokud se jedná o část podpory vyplacenou CELF před dnem 1. listopadu 1993, kdy nabyla účinnosti Smlouva o Evropské unii, Komise se dopustila nesprávného výkladu, když považovala spornou podporu za slučitelnou se společným trhem podle dřívějšího čl. 87 odst. 3 písm. d), zatímco bylo třeba použít základních pravidel, která byla v platnosti před dnem 1. listopadu 1993. Tribunál zejména zvažil skutečnost, že Smlouva o EU neobsahuje přechodná ustanovení ohledně použití dřívějšího čl. 87 odst. 3 písm. d) a že zásada právní jistoty až na výjimky brání tomu, aby počátek použitelnosti právního aktu Společenství byl stanoven na datum, které předchází jeho zveřejnění.

⁽¹⁾ Věc C-332/98 *Francie v. Komise, Pomoc Družstvu pro vývoz francouzských knih*, Sb. rozh. 2000, s. I-4833.

- (32) Tribunál kromě toho usoudil, že se Komise dopustila zjevného omylu při posuzování slučitelnosti sporné podpory tím, že nadhodnotila náklady na vyřizování malých objednávek, které CELF skutečně vynaložilo. Komise totiž v rozhodnutí ze dne 20. dubna 2004 nepřihlédla ke skutečným nákladům na vyřizování malých objednávek, nýbrž odhadla tyto náklady na základě celkových vynaložených nákladů CELF (určení části celkových nákladů na vyřizování malých objednávek podle rozdělovacího klíče odlišného pro každou kategorii nákladů). U některých kategorií nákladů byly použity multiplikační faktory vzhledem k dodatečným potížím, které by způsobilo vyřizování malých objednávek ve srovnání s jinými činnostmi CELF. Tribunál však měl za to, že tyto potíže lze odstranit díky tomu, že dvě třetiny malých objednávek jsou přenášeny dálkově. Tribunál tudíž usoudil, že Komise se při hodnocení dopustila omylu tím, že použila multiplikační koeficienty na určité náklady (a to každopádně na objednávky předávané dálkově), a došel k závěru, že při neexistenci uvedených koeficientů by byly náklady spojené s vyřizováním malých objednávek nižší a provozní výsledek malých zakázek by byl kladný (600 000 FRF neboli 91 469 EUR). Komise tedy podle názoru Tribunálu neprokázala, že nedošlo k nadměrné vyrovnávací platbě.
- E. Pátá fáze**
- (33) V důsledku rozsudku Tribunálu ze dne 15. dubna 2008 tedy zůstává vyšetřovací řízení zahájené rozhodnutím Komise ze dne 30. července 1996 otevřené a Komise musí přijmout nové rozhodnutí.
- (34) S ohledem na důvody rozsudku Tribunálu ze dne 15. dubna 2008 a vzhledem ke skutečnosti, že rozhodnutí o zahájení řízení bylo přijato dne 30. července 1996, Komise hodlala znovu vyzvat francouzské orgány a zúčastněné strany, aby předložily své připomínky.
- (35) Komise tedy přijala rozhodnutí o prodloužení řízení s datem 8. dubna 2009 ⁽¹⁾ (rozhodnutí K(2009) 2481, „rozhodnutí o prodloužení řízení“). Toto rozhodnutí o prodloužení doplňovalo rozhodnutí o zahájení ze dne 30. července 1996 a současně stanovilo novou lhůtu pro předložení připomínek. Je v něm uvedeno, že obě rozhodnutí je nutno považovat za nedělitelný celek, že povedou k jedinému a témuž formálnímu vyšetřovacímu řízení, a pokud by se popis skutečností a nároku nebo předběžné hodnocení Komise v rozhodnutí o prodloužení řízení odchýlily od rozhodnutí o zahájení ze dne 30. července 1996, bylo by třeba brát zřetel pouze na rozhodnutí o prodloužení řízení.
- (36) Komise vyzvala zúčastněné strany, aby předložily své připomínky k dotčenému opatření.
- (37) Komise obdržela připomínky francouzských orgánů dne 9. června 2009, jakož i připomínky SIDE dne 23. července 2009. Postoupila připomínky SIDE francouzským orgánům dne 24. srpna 2009, dala jim možnost se k nim vyjádřit a obdržela jejich vyjádření dne 24. září 2009.
- (38) Francouzské orgány však neposkytly podrobné údaje, které Komise požadovala v rozhodnutí o prodloužení řízení, a spokojily se s tím, že ohledně průměrnosti podpory odkázaly na údaje již poskytnuté dne 17. září 2002, 17. ledna 2003 a 11. března 2003, jichž Komise takto nemohla využít vzhledem k rozsudku Tribunálu ze dne 15. dubna 2008.
- (39) Útvary Komise tedy dopisem ze dne 8. října 2009 připomněly francouzským orgánům svou žádost o údaje k uvedeným konkrétním bodům a uvedly, že pokud tyto informace neobdrží ve lhůtě deseti pracovních dnů, Komise bude muset podle čl. 13 odst. 1 jednacího řádu přijmout konečné rozhodnutí na základě dostupných informací poté, co případně vydá výslovný příkaz k poskytnutí informací na základě čl. 10 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES ⁽²⁾.
- (40) Francouzské orgány informovaly Komisi dopisem ze dne 21. října 2009, že Obchodní soud v Paříži rozsudkem ze dne 9. září 2009 rozhodl o soudní likvidaci CELF, které tak ukončilo svou činnost. Kromě toho francouzské orgány uvedly, že pokud se jedná o údaje, které Komise požadovala dopisem ze dne 8. října 2009, nemají k nim žádné dodatečné informace, a odkázaly na své připomínky ze dne 9. června 2009.
- (41) Komise se proto rozhodnutím ze dne 20. listopadu 2009 (rozhodnutí K(2009) 9256, „rozhodnutí o příkazu“) nařídila Francii, aby poskytla požadované informace, neboť navzdory opakovaným žádostem nebyly tyto informace poskytnuty.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 142, 23.6.2009, s. 6.

⁽²⁾ Úř. věst. L 83, 27.3.2009, s. 1.

(42) Francouzské orgány uvedly v dopisu ze dne 2. prosince 2009, že nemají pro Komisi žádné dodatečné informace a že odkazují na své připomínky ze dne 9. června 2009.

(43) Je třeba poznamenat, že francouzské orgány dne 2. prosince 2009 rovněž zaslaly dopis o režimu podpory, nazvaném „Program vysokoškolských a vědeckých knih“ řečený „Program Plus“. Tento režim není předmětem tohoto rozhodnutí.

(44) Komise dopisem ze dne 22. prosince 2009 žádala francouzské orgány o informace k situaci CELF a k likvidačnímu řízení vztahujícímu se na CELF. Francouzské orgány odpověděly dne 27. ledna 2010. Dne 9. března 2010 a 26. listopadu 2010 byla rovněž poskytnuta upřesnění.

F. Řízení před vnitrostátními soudy a předběžné otázky

(45) Mimo jiné je třeba poznamenat, že ve Francii probíhají řízení před vnitrostátními soudy, která byla podnětem k žádosti, aby se k otázce vyslovil Soudní dvůr na základě článku 267 SFEU (dříve článek 234 Smlouvy o ES). Hlavní etapy těchto řízení jsou stručně připomenuty níže.

(46) SIDE předala věc francouzským soudům z titulu přímého účinku dřívějšího čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES. Odvolací správní soud v Paříži rozsudkem ze dne 5. října 2004, jímž potvrdil rozsudek Správního soudu v Paříži ze dne 26. dubna 2001, uložil francouzskému státu povinnost vymáhat podpory vyplacené CELF.

(47) Rada států na žádost o přezkum rozsudku potvrdila rozhodnutím ze dne 29. března 2006 určité aspekty rozhodnutí odvolacího správního soudu, zejména skutečnost, že dotčené podpory nemají povahu čistě vyrovnávací platby za závazky veřejné služby⁽¹⁾, nemohou být vnitrostátním soudem označeny za stávající podporu a že CELF nemůže požívat oprávněné důvěry.

(48) Rada států nicméně v rozsudku ze dne 29. března 2006 rovněž rozhodla o přerušení řízení o opravných prostředcích doby, než se Soudní dvůr vysloví k předběžným otázkám, které k němu vznesla ohledně povinností vnitrostátního soudu rozhodnout o předem

neoznámené státní podpore, která však byla později prohlášena rozhodnutím Komise za slučitelnou se společným trhem.

(49) Soudní dvůr v rozsudku ze dne 12. února 2008⁽²⁾ rozhodl:

„Článek 88 odst. 3 poslední větu Smlouvy o ES je třeba vykládat tak, že vnitrostátní soud není povinen nařít navrácení podpory poskytnuté v rozporu s tímto ustanovením, pokud Komise Evropských společenství přijala konečné rozhodnutí, kterým prohlásila uvedenou podporu za slučitelnou se společným trhem ve smyslu článku 87 Smlouvy o ES. Podle práva Společenství je tento soud povinen nařít, aby příjemce podpory zaplatil z této podpory úroky za dobu trvání protiprávního stavu. V rámci svého vnitrostátního práva může případně tento soud krom toho nařít navrácení protiprávní podpory, aniž by bylo dotčeno právo členského státu tuto podporu později znovu poskytnout. Taktéž může být nucen k tomu, aby vyhověl žalobám na náhradu škod způsobených protiprávní povahou podpory.

V takové procesní situaci, o jakou se jedná ve sporu v původním řízení, se povinnost zhojit následky protiprávní podpory vyplývající z čl. 88 odst. 3 poslední věty Smlouvy o ES vztahuje, pro účely výpočtu částek, které je příjemce povinen zaplatit, a s výhradou mimořádných okolností, také na dobu mezi přijetím rozhodnutí Komise Evropských společenství o slučitelnosti této podpory se společným trhem a zrušením uvedeného rozhodnutí soudem Společenství.“

(50) Poté, co Rada států vzala v úvahu rozsudek Soudního dvora ze dne 12. února 2008, jakož i výše uvedený rozsudek Tribunálu ze dne 15. dubna 2008, rozhodnutím ze dne 19. prosince 2008 zrušila články 2, 3 a 4 výše uvedeného rozsudku Odvolacího správního soudu v Paříži ze dne 5. října 2004 a rozhodla následovně:

(51) Především se ukládá ministroví kultury a komunikace, aby přistoupil k vymáhání úroků spojených se státní podporou vyplacenou CELF od roku 1980 až do data rozhodnutí Rady států, vypočtených podle nařízení Komise (ES) č. 794/2004⁽³⁾. Ministroví se rovněž ukládá, aby dále přistoupil k vymáhání úroků dlužných za období mezi datem rozhodnutí Rady států a datem, kdy bude buď s konečnou platností zjištěna slučitelnost podpory se společným trhem, nebo s konečnou platností přikročeno k vrácení podpory.

⁽¹⁾ Podle Rady států mohl odvolací správní soud oprávněně vycházet z toho, že nebylo zjištěno, že výše podpor nepřevyšuje náklady plynoucí z povinností veřejné služby, uložených CELF, a z toho, nebyla předem a transparentně stanovena definice základů vyrovnávací platby.

⁽²⁾ Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. února 2008, C-199/06, *Centre d'exportation du livre français (CELF) a Ministre de la Culture et de la Communication proti Société internationale de diffusion et d'édition (SIDE)*, Sb. rozh., s. I-00469.

⁽³⁾ Úř. věst. L 140, 30.4.2004, s. 1.

- (52) Rada států kromě toho rozhodla o odročení rozhodnutí do doby, než se Soudní dvůr vysloví k následujícím předběžným otázkám:
- „1. Může vnitrostátní soud přerušit řízení o povinnosti vrátit státní podporu do doby, než Komise vydá konečné rozhodnutí o slučitelnosti podpory s pravidly společného trhu, bylo-li původní rozhodnutí Komise, prohlašující tuto podporu za slučitelnou, zrušeno soudem Společenství?
2. Prohlásila-li Komise třikrát po sobě podporu za slučitelnou se společným trhem před tím, než tato rozhodnutí byla zrušena Soudem prvního stupně Evropských společenství, může taková situace představovat mimořádnou okolnost, za níž by mohl vnitrostátní soud omezit povinnost vymáhání vrácení podpory?“
- (53) Soudní dvůr dne 11. března 2010 ⁽¹⁾ rozhodl o uvedených předběžných otázkách takto:
- „1. Vnitrostátní soud, který podle čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES rozhoduje o žalobě na navrácení protiprávně poskytnuté státní podpory, nemůže přerušit řízení vedoucí k vydání rozhodnutí o této žalobě až do doby, než Komise Evropských společenství po zrušení předchozího kladného rozhodnutí rozhodne o slučitelnosti této podpory se společným trhem.
2. Přijetí tří po sobě jdoucích rozhodnutí, kterými Komise prohlašuje podporu za slučitelnou se společným trhem a která byla následně zrušena soudem Společenství, nemůže samo o sobě představovat výjimečnou okolnost, která by mohla odůvodnit omezení povinnosti příjemce navrátit tuto podporu z důvodu, že byla poskytnuta v rozporu s čl. 88 odst. 3 Smlouvy o ES.“
- ## 2. POPIS DOTČENÉHO OPATŘENÍ
- (54) Francouzské orgány oznámily Komisi, že ministerstvo kultury v roce 1980 rozhodlo podle zaměření obecné politiky francouzské vlády ohledně podpory prodeje knih a literatury ve francouzském jazyce o poskytnutí podpory vývozním komisionářům, kteří by přijímali všechny druhy objednávek bez ohledu na jejich hodnoty a rentabilitu. Tato opatření byla prováděna s cílem reagovat na nedostatky na trhu a podporovat zachování činnosti vztahující se k vyřizování malých nerentabilních objednávek v rámci vývozního komisionářského trhu.
- (55) Podle francouzských orgánů by malá knihkupectví založená zejména v nefrankofonních oblastech, někdy obtížně přístupná a/nebo vzdálená, měla vážné obtíže se zásobováním, jestliže by tradiční distribuční okruhy nemohly vyhovět jejich poptávkám, pokud by množství objednaných děl byla nedostatečná nebo pokud by jednotková cena objednaných knih nebyla zvýšena tak, aby plnění bylo rentabilní.
- (56) Podle francouzských orgánů tedy cílem dotčených podpor bylo vývozním komisionářům umožnit vyřizování všech objednávek nezávisle na jejich hodnotě, rentabilitě a místu určení, pocházejících z knihkupectví v zahraničí, hlavně v nefrankofonních oblastech. Cílem bylo, aby v rámci francouzské politiky podpory kulturní rozmanitosti byla zajištěna optimální distribuce knih ve francouzském jazyce a aby bylo podporováno šíření frankofonní literatury po celém světě.
- (57) Mechanismus podpory poskytované francouzskými orgány, nazývaný „Program malých objednávek“, spočíval v dotaci, jejímž cílem bylo nahrazovat nadměrné náklady na vyřizování malých objednávek, které francouzské orgány definovaly jako objednávky v hodnotě nižší nebo rovné 500 FRF, tedy přibližně 76 EUR.
- (58) Podle francouzských orgánů se musel podnik využívající dotace zavázat, že sdělí Ředitelství pro knihy a četbu ministerstva kultury všechny údaje, které se týkají obecné činnosti podniku (celkový obrát, finanční účty, předběžné rozpočty, kopie usnesení, kterými se potvrzují tyto údaje, případně zprávu účetního revizora a souhrnnou mzdovou tabulku), jakož i veškeré údaje týkající se dotovaných činností, zejména rozpočet použití dotace dokládající provedené výkony, které byly podnětem k poskytnutí podpory za předchozí rok.
- (59) V praxi využíval „Program malých objednávek“ jediný podnik, CELF. Podle francouzských orgánů musel podnik svou žádost o dotaci na následující rok každoročně zdůvodnit doložením nadměrných nákladů, způsobených vyřizováním malých objednávek. Konkrétně, čtvrtina dotace schválené v průběhu předchozího roku byla vyplacena na počátku roku, zbytek byl přidělen na podzim poté, co veřejné orgány přezkoumaly předpokládaný rozpočet podniku využívajícího dotaci, a výkvyv zaznamenané v průběhu první části finančního roku. Bylo dohodnuto, že pokud celá částka podpory nebude využita celá, budou dotace stanovené na následující rok sníženy o zbývající částky. Ministerstvo kultury bylo mimo jiné jako přizvaný pozorovatel přítomno ve správní radě a na valných hromadách CELF.
- ⁽¹⁾ Rozsudek ze dne 11. března 2010 ve věci C-1/09, *CELF a Ministerstvo kultury v. SIDE*, dosud nezveřejněný.

(60) Je třeba upřesnit, že dotčená podpora se od roku 1997 neustále snižovala a v roce 2002 byla zrušena. Ve skutečnosti tedy CELF od roku 1980 do konce roku 2001 obdrželo každý rok podporu, podle francouzských orgánů určenou ke snížení nákladů na vyřizování malých objednávek knih ve francouzštině ze zahraničí. Za období od roku 1980 do konce roku 2001 obdrželo CELF z titulu dotyčné podpory celkem přibližně 4,8 milionu EUR.

Tabulka

Částky podpory přidělené CELF od roku 1980, určené na vyřizování „malých objednávek“

Údaje poskytnuté francouzskými orgány

(částky byly zaokrouhleny a jsou uváděny v eurech)

Rok	Částka podpory	Rok	Částka podpory
1980	91 469,41	1992	422 283,78
1981	91 469,41	1993	382 647,03
1982	205 806,17	1994	304 898,03
1983	164 644,94	1995	304 898,03
1984	137 204,12	1996	304 898,03
1985	141 777,59	1997	243 918,43
1986	248 491,90	1998	182 938,82
1987	214 953,11	1999	121 959,21
1988	213 428,62	2000	60 979,61
1989	259 163,33	2001	38 112,25
1990	304 898,03	2002	0
1991	373 500,09		

3. STANOVISKO FRANCIE A PŘIPOMÍNKY SIDE K PRODLOUŽENÍ ŘÍZENÍ

(61) Francouzské orgány ve své odpovědi na rozhodnutí o prodloužení řízení ze dne 9. června 2009 vyjádřily zejména následující připomínky:

(62) Nejprve uvedly, že souhlasí s analýzou Komise, podle níž podpora CELF představuje státní podporu a podle níž se na ni nevztahují výjimky stanovené v čl. 107 odst. 2 a 3 písm. a) a b) SFEU.

(63) V rámci posuzování podpor podle čl. 107 odst. 3 písm. c) a d) SFEU neposkytly francouzské orgány nové údaje ohledně přiměřenosti podpor.

(64) Francouzské orgány kromě toho uvedly, že se domnívají, že poslání uložené CELF představuje službu obecného zájmu ve smyslu čl. 106 odst. 2 SFEU.

(65) Francouzské orgány se nakonec odvolávaly zejména na existenci mimořádných okolností, kvůli nimž by Komise neměla vyžadovat vrácení podpory.

(66) Jak bylo uvedeno výše, francouzské orgány však neposkytly podrobné údaje, které Komise požadovala v rozhodnutí o prodloužení řízení, a spokojily se s tím, že ohledně přiměřenosti podpory odkázaly na údaje již poskytnuté v letech 2002 a 2003, jichž Komise takto nemohla využít vzhledem k rozsudku Tribunálu ze dne 15. dubna 2008. Komise po písemné upomínce ze dne 8. října 2009 tudíž, dne 20. listopadu 2009 rozhodla, že francouzským orgánům uloží, aby poskytly požadované informace podle čl. 10 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 659/1999. Francouzské orgány odpověděly dopisem ze dne 2. prosince 2009, že nemají pro Komisi žádné dodatečné informace.

(67) SIDE ve svých připomínkách ze dne 23. července 2009 vyjádřila zejména následující připomínky.

(68) SIDE připomněla, že podporu využilo pouze CELF, zatímco podle ní činnost CELF nebyla jeho specifickou činností, neboť vyřizování objednávek v jakékoli hodnotě, i nepatrné, od zeměpisné rozptýlených knihkupectví tak, že se sdruží do větší objednávky pro vydavatele, je podle SIDE vlastní definicí vývozního komisionářství. SIDE rovněž uvedla, že podpora jí byla odmítnuta nikoli z důvodu údajného nedostatku transparentnosti, nýbrž proto, že je soukromým podnikem, a nikoli vydavatelským družstvem.

(69) Kromě toho SIDE s podrobnostmi popřela, že podpory byly nezbytné. V tomto rámci zejména usoudila, že pojem „malé objednávky“ je jednostranný a odmítla číselné údaje francouzských orgánů.

(70) SIDE dále usoudila, že podporu nelze zdůvodňovat na základě čl. 106 odst. 2 SFEU, a opírala se zejména o rozsudky vnitrostátních soudů ohledně činnosti CELF.

(71) Nakonec SIDE uvedla, že má za to, že v daném případě neexistují mimořádné okolnosti umožňující omezit povinnost vrácení podpory.

4. POSOUZENÍ PODPORY

(72) Je třeba rozhodnout, zda dotčené opatření představuje státní podporu a zda ji lze v tom případě považovat za slučitelnou s vnitřním trhem. Komise v rámci svého posuzování musí vzít v úvahu zejména rozsudek Tribunálu ze dne 15. dubna 2008.

A. Posouzení opatření s ohledem na čl. 107 odst. 1 SFEU

- (73) Ustanovení čl. 107 odst. 1 SFEU stanoví, že „Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak“.
- (74) Komise na úvod připomněla, jak bylo již vyloženo v rozhodnutí o prodloužení řízení, že závěr Komise, podle něhož dotčené opatření představuje státní podporu ve smyslu Smlouvy, nebyl nikdy zpochybněn ani v průběhu jednotlivých etap řízení před Komisí ani před soudy Evropské unie⁽¹⁾ a ostatně ani před vnitrostátními soudy⁽²⁾. Francouzské orgány tak ve své odpovědi ze dne 9. června 2009 na rozhodnutí o prodloužení řízení uvedly, že souhlasí s analýzou Komise, podle níž podpora CELF představuje státní podporu.
- (75) Komise soudí, že dotčené opatření představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU (dříve čl. 87 odst. 1 Smlouvy o ES) z následujících důvodů:
- (76) Především, opatření zvýhodňuje CELF, neboť mu umožňuje snížit náklady na vyřizování malých objednávek. Je selektivní, neboť v praxi prospělo pouze CELF.
- (77) Kromě toho je opatření financováno pomocí rozpočtových zdrojů francouzského státu, to znamená ze státních zdrojů. O jeho provádění rozhodlo ministerstvo kultury, a opatření lze tudíž přičíst francouzským orgánům.
- (78) Opatření kromě toho může ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušit hospodářskou soutěž. Podpora je totiž poskytována francouzským komisionářům (v praxi CELF), kteří vyvážejí knihy ve francouzském jazyce

hlavně do nefrankofonních zemí. Uvedení francouzští komisionáři tedy alespoň potenciálně konkurují jiným komisionářům zabývajícím se vývozem frankofonních knih a sídlícím v jiných frankofonních zemích Evropské unie (v Belgii a Lucembursku). Skutečnost, že dopad tohoto opatření na obchod a narušení hospodářské soutěže jsou zřejmě nevelké, na tomto závěru nic nemění. Komise totiž podle judikatury Soudního dvora není povinna zjišťovat skutečný dopad podpory na obchod mezi členskými státy a skutečné narušení hospodářské soutěže; stačí, aby podpora mohla ovlivnit obchod a narušit hospodářskou soutěž.

- (79) Nakonec má Komise za to, že podmínky použití judikatury *Altmark* nebyly splněny. Soudní dvůr v rozsudku ze dne 24. července 2003⁽³⁾ upřesnil, za jakých podmínek dotace podniku pověřenému poskytováním služby obecného hospodářského zájmu nepředstavuje státní podporu: „zprvu, podnik, který je příjemcem podpory, musí být skutečně pověřen závazky veřejné služby a tyto závazky musí být jasně vymezeny; za druhé, parametry pro výpočet kompenzace musí být předem stanoveny objektivním a transparentním způsobem; za třetí, kompenzace by neměla přesáhnout to, co je nutné pro celkové nebo částečné pokrytí nákladů vyplývajících z výkonu závazků veřejné služby, s tím, že bude brát v úvahu jim příslušné příjmy a přiměřený zisk z výkonu těchto závazků; a za čtvrté, pokud nebyl podnik pověřený plněním závazků veřejné služby v určitém případě vybrán prostřednictvím procesu zadávání veřejných zakázek, který by umožnil vybrat uchazeče schopného poskytovat předmětné služby s nejnižšími náklady pro společenství, musí být výše kompenzace určena na základě analýzy nákladů, které by na plnění těchto závazků vynaložil průměrný, správně řízený podnik disponující odpovídajícími prostředky.“

- (80) V daném případě, a aniž by bylo nutno rozvádět každou z podmínek, neboť jsou to podmínky kumulativní, Komise konstatovala, že CELF nebylo vybráno prostřednictvím řízení o zadávání veřejných zakázek a výše vyrovnávací platby nebyla určena na základě analýzy nákladů, které by vynaložil průměrný, správně řízený podnik disponující odpovídajícími výrobními prostředky.

- (81) Za těchto podmínek podpora poskytnutá CELF představuje státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU, neboť se shromáždily všechny podstatné součásti pojmu státní podpora.

⁽¹⁾ Tribunál v rozsudku ze dne 15. dubna 2008 nezrušil první a druhou větu článku 1 rozhodnutí Komise ze dne 20. dubna 2004, podle nichž „Podpora ve prospěch Družstva pro vývoz francouzských knih (CELF) na vyřizování malých objednávek francouzsky psaných knih, prováděná Francií v letech 1980 až 2001, vytváří podporu odpovídající čl. 87 odst. 1 Smlouvy. Vzhledem k tomu, že Francie opomněla oznámit tuto podporu Komisi před jejím provedením, byla tato poskytována protiprávně“.

⁽²⁾ Rada států například ve svém rozhodnutí ze dne 19. prosince 2008 usoudila, že „důvody týkající se označení státní podpory částek vyplacených CELF a z toho titulu povinnosti oznámení předem od sebe nelze oddělit“ Rada států již v předběžném rozhodnutí ze dne 29. března 2006 usoudila, že „odvolací správní soud ani nezkreslil součásti spisu, ani neoznačil nepřesné skutečnosti předložené k posouzení, když usoudil, že dotčené podpory nemají čistě vyrovnávací povahu vyrovnání povinností veřejné služby a představují státní podpory podléhající povinnosti předchozího oznámení Komisi.“

⁽³⁾ Věc C-280/00, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg v. Nahverkehrsgesellschaft Altmark*, Sb. rozh. 2003, s. I-7747.

(82) Francouzské orgány ovšem dotčené opatření Komisi předem neoznámily. Podpora byla tudíž poskytnuta v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU, který stanoví, že Komise musí být včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Podpora byla tudíž poskytnuta protiprávně.

(83) Jelikož dotčené opatření představuje státní podporu, je třeba posoudit jeho slučitelnost s vnitřním trhem.

B. Posouzení opatření s ohledem na čl. 107 odst. 2 a 3 SFEU

(84) Komise má za to, že výjimky z čl. 107 odst. 2 SFEU nelze v daném případě použít, neboť daná opatření jasně nesměřovala k dosažení cílů, které jsou zde stanoveny.

(85) Podpora také nesplňovala podmínky stanovené v čl. 107 odst. 3 písm. a) SFEU, jelikož nebyla určena k podpoře rozvoje oblastí, které by mohly zmíněné ustanovení využívat. V daném případě by také nemohla být použita výjimka stanovená v čl. 107 odst. 3 písm. b), která se týká podpory při provádění významného projektu společného evropského zájmu, protože dané opatření nesměřovalo k podpoře tohoto typu projektu. Protože podpora nesměřovala ani k nápravě vážné poruchy francouzského hospodářství, nelze v daném případě použít ani výjimkou obsaženou ve druhé části čl. 107 odst. 3 písm. b).

(86) Komise si tudíž musí položit otázku použitelnosti čl. 107 odst. 3 písm. c) a d) SFEU (dříve čl. 87 odst. 3 písm. c) a d) Smlouvy o ES).

(87) Vzhledem k rozsudku Tribunálu ze dne 15. dubna 2008 je třeba rozlišit podpory vyplacené po nabytí účinnosti Smlouvy o Evropské unii (dne 1. listopadu 1993) od podpor vyplacených před tímto nabytím účinnosti, na něž je třeba použít hmotněprávní pravidla platná v průběhu dotčeného období.

(88) Komise za tímto účelem bere na vědomí, že čtvrtina dotace schválené v průběhu předchozího roku byla vyplacena CELF na počátku roku, zbytek byl přidělen na podzim poté, co orgány veřejné správy přezkoumaly předpokládaný rozpočet podniku využívajícího dotaci a výkyvy zaznamenané v průběhu první části finančního roku. Pokud částka podpory nebyla využita celá, byly dotace stanovené na následující rok sníženy o zbývající částky. Dotace vyplacená za rok 1993 byla tudíž vyplacena částečně na počátku roku 1993 a zbytek byl přidělen na podzim 1993. Francouzské orgány rozhodly o přidělení podpory na rok 1993 koncem roku 1992 nebo na počátku roku 1993, každopádně před nabytím účinnosti Smlouvy o Evropské unii. Komise tudíž soudí,

že je třeba posuzovat podporu vyplacenou za rok 1993 podle právních norem platných před nabytím účinnosti Smlouvy o Evropské unii.

a) Posouzení podpor s ohledem na čl. 107 odst. 3 písm. d) SFEU

(89) Čl. 107 odst. 3 písm. d) SFEU (dříve čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy o ES) upřesňuje, že „Za slučitelné s vnitřním trhem mohou být považovány [...] podpory určené na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu a hospodářské soutěže v Unii v míře odporující společnému zájmu“.

(90) Je třeba ověřit, zda podpory vyplacené CELF mezi rokem 1994 a koncem roku 2001 byly skutečně určeny na pomoc kultuře a zda ovlivnily podmínky obchodu a hospodářské soutěže v Evropské unii v míře odporující společnému zájmu.

i) Kulturní cíl

(91) Komise úvodem připomíná, že Tribunál ve svém výše uvedeném rozsudku ze dne 18. září 1995 připustil, že cíl podpor vyplacených CELF byl kulturní. Tribunál například v bodě 62 rozsudku uvážil, že „Pokud se týká kulturního cíle sporných podpor, stranám je známo, že cílem sledovaným francouzskou vládou je šíření francouzského jazyka a literatury. Soud v tomto ohledu rovněž zjistil, že údaje, které měla Komise k dispozici při přijímání rozhodnutí, včetně těch, které byly obsaženy v dopise žalující strany ze dne 7. září 1992, mohly podporovat hodnocení skutečného stavu a zákonnosti tohoto cíle. Za těchto okolností je třeba dojít k závěru, že hodnocení cíle sporné podpory nepůsobilo Komisi zvláštní obtíže a že nebylo nezbytné získávat další informace k uznání kulturní povahy tohoto cíle.“

(92) Francouzské orgány totiž uvedly, že dotčené podpory sledují kulturní cíl spočívající v podpoře šíření děl ve francouzském jazyce v nefrankofonních zemích. Jednalo se tedy o dobrovolnou politiku snažící se o zachování a podporu kulturní rozmanitosti v mezinárodním měřítku.

(93) Ochrana a podpora kulturní rozmanitosti se ovšem nachází mezi základními zásadami evropského modelu. Jsou zaneseny do čl. 167 odst. 1 SFEU (dříve čl. 151 odst. 1 Smlouvy o ES): „Unie přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom respektuje jejich národní a regionální různorodost a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví“ a dále v čl. 167 odst. 4, který stanoví, že „Unie ve své činnosti podle ostatních ustanovení Smluv přihlíží ke kulturním hlediskům, zejména s cílem uznávat a podporovat rozmanitost svých kultur“.

- (94) Komise tudíž soudí, že podpory poskytované CELF francouzskými orgány s cílem zajistit šíření děl ve francouzském jazyce zcela sledovaly kulturní cíl.
- ii) Kritérium ovlivnění podmínek obchodu a hospodářské soutěže v Evropské unii v míře odpovídající společnému zájmu
- (95) Komise musí ověřit, zda dotčená opatření byla skutečně nezbytná a přiměřená ve vztahu k cíli kulturní politiky, sledovanému francouzskými orgány.
- (96) Úvodem je třeba připomenout, že podle výše uvedeného rozsudku Tribunálu ze dne 28. února 2002 je třeba posuzovat dotčené opatření podle vývozního komisionářského trhu knihami ve francouzském jazyce.
- (97) Za prvé je třeba položit si otázku nezbytnosti podpory.
- (98) Podle francouzských orgánů sestavilo tato opatření ministerstvo kultury v roce 1980, v době, kdy některé subjekty v odvětví (Groupe Hachette a Messageries du livre) hodlaly opustit vývozní komisionářský trh. Podle francouzských orgánů byl sporný mechanismus ustaven tak, aby podporoval subjekty v práci na trhu, aby mohly být splněny všechny objednávky knih ve francouzském jazyce, které přicházejí z knihkupectví nacházejících se v nefrankofonních oblastech. Toto zaručovalo, že frankofonní knihy se mohou dostat do všech knihkupectví, včetně těch nejmenších ve vzdálených zemích, i za předpokladu, kdy potřebovala pouze několik knih, mimoto často vydávaných různými vydavateli.
- (99) Pokud se týká SIDE, uvedla zejména v rámci připomínek, které předala následně k rozhodnutí o prodloužení řízení, že dotčená podpora nebyla nezbytná. Je-li tedy pravda, že některé subjekty se v roce 1980 vzdaly komisionářství, SIDE připomíná, že ona sama byla založena právě v té době, aby vstoupila na trh. SIDE kromě toho popírá skutečnost, že specifickou činností CELF bylo vyřizování malých objednávek. SIDE zpochybňuje zejména číselné údaje francouzských orgánů a má za to, že údaje týkající se CELF a SIDE ohledně přiměřenosti jsou ve skutečnosti dosti podobné, co do obrátu každého z těchto podniků, počtu faktur a řádků objednávek. V širším měřítku SIDE zpochybňuje pojem „malé objednávky“, jak jej definovaly francouzské orgány. Podle SIDE je tento pojem jednostranný, neboť náklady na vyřizování objednávky nezávisí na její hodnotě, nýbrž na počtu řádků.
- (100) Komise soudí, že není nutno s konečnou platností odpovídat na otázku nezbytnosti podpory, neboť podmínky nezbytnosti a přiměřenosti jsou kumulativní a v 121. bodě odůvodnění bude uvedeno, že nebylo prokázáno splnění podmínky přiměřenosti.
- (101) Za druhé má Komise za to, že dopad na obchod uvnitř Evropské unie a narušení hospodářské soutěže, způsobené opatřením, jsou velmi slabé, zejména vzhledem k dotčeným částkám opatření, nízké zaměnitelnosti knih ve francouzském jazyce a v jiném jazyce, jakož i značnému rozdílu mezi objemem francouzských knih vyvážených do nefrankofonních zemí jednak z Francie, jednak z Belgie a Lucemburska.
- (102) Přesněji, pokud se týká vývozního komisionářského trhu knihami ve francouzském jazyce, Komise bere na vědomí, že CELF i SIDE v rámci své vývozní komisionářské činnosti distribuují knihy v nefrankofonních zemích a územích. Ve frankofonních zemích je totiž místní trh pokryt velkými vydavateli díky jejich pobočkám nebo jejich zástupcům. Vývozní komisionářství má tedy pouze velmi okrajovou úlohu na frankofonních trzích, které však představují hlavní odbytiště knih psaných ve francouzštině.
- (103) Na vnitrostátním vývozním komisionářském trhu s knihami ve francouzském jazyce působí všeobecní komisionáři, jako jsou SIDE a CELF, a v menší míře specializovaní komisionáři, kteří rovněž okrajově prodávají přímo koncovým uživatelům a okrajově konkurují oběma všeobecným komisionářům, jakož i určitý počet knihkupectví, která příležitostně přijímají objednávky od zahraničních knihkupců, a on-line knihkupectví, jejichž činnost však v době dotčených opatření byla relativně omezená.
- (104) Na dotčeném trhu tedy sporná opatření postihla hlavně žalující stranu. Francouzské orgány na jedné straně tvrdí, že program malých objednávek byl v zásadě přístupný všem podnikům, které o něj požádaly, pokud souhlasily s podmínkami týkajícími se poskytnutí podpor. Uvádějí, že ministerstvo kultury odmítlo SIDE v roce 1991 z toho důvodu, že SIDE odmítla přijmout požadovaný závazek transparentnosti, aby mohla uvedené podpory využívat. SIDE na druhé straně uvedla, že odmítnutí francouzských orgánů souviselo se skutečností, že je soukromým podnikem, a nikoli vydavatelským družstvem. Kromě toho v roce 1996, po zrušení rozhodnutí Komise ze dne 18. května 1993, ministerstvo kultury ve snaze ukončit řízení připomnělo SIDE, že režim podpory malých objednávek nebyl svou podstatou vyhrazen CELF. Dopisem ze dne 3. září 1996 jí navrhlo rozhovor za účelem přezkoumání, zda by byla schopna za stejných podmínek transparentnosti poskytovat stejné služby, jako poskytuje CELF. Při rozhovoru dne 26. září 1996 oznámili vedoucí pracovníci SIDE ministerstvu kultury, že odmítají využívat program, jehož slučitelnost s právem Společenství může být Komisí zpochybněna.

- (105) Výše uvedené údaje v 101. bodě odůvodnění a následujících bodech odůvodnění naznačují, že zhoršení podmínek obchodu a hospodářské soutěže v Evropské unii dotčenými opatřeními bylo relativně omezené.
- (106) Komise však za účelem určení přiměřenosti opatření musí za třetí rovněž porovnat výši podpor s náklady vynaloženými CELF na dosažení cíle sledovaného francouzskými orgány.
- (107) Za tímto účelem je třeba připomenout jednotlivé etapy procesu vyřizování objednávek, na němž se jednotlivé strany shodují:
- a) přijetí objednávky knihkupce;
 - b) opatření objednávky kódem;
 - c) záznam objednávky;
 - d) odeslání objednávky vydavateli;
 - e) převzetí děl;
 - f) přidělení fyzického umístění každému klientovi, „příhrádky“, v níž jsou objednané knihy skladovány;
 - g) balení.
- (108) Podle francouzských orgánů neslo CELF určité náklady spojené s vyřizováním „malých objednávek“. Francouzské orgány totiž mají za to, že na vývozním komisionářském trhu způsobují některé objednávky takové nadměrné náklady, že zpracování by nemohlo být ziskové. Francouzské orgány uvedly, že jako strop pro „malé objednávky“ určily částku 500 FRF (76,22 EUR) a že tento strop byl určen empiricky. Francouzské orgány upřesnily, že některé objednávky nižší než 500 FRF mohly být ziskové, zatímco jiné, vyšší než tato částka, ziskové být nemusely. Cílem bylo najít metodu přijatelnou z hospodářského hlediska, aby CELF bylo ochotno přijímat malé objednávky, i když nejsou dostatečně ziskové.
- (109) Jak Komise uvedla v rozhodnutí o prodloužení řízení, francouzským orgánům přísluší, aby v rámci analýzy slučitelnosti stanovily výši nákladů, které CELF skutečně vynaložilo.
- (110) Komise v tomto ohledu v rozhodnutí o prodloužení řízení žádala francouzské orgány, aby jí poskytly určité množství údajů, aby bylo možno vyvodit důsledky z rozsudku Tribunálu a rozhodnout o přiměřenosti podpory. Komise žádala zejména o následující údaje:
- dostatečné zdůvodnění, proč nejsou dostupné údaje ohledně nákladů spojených s malými objednávkami za jednotlivé dotyčné roky, a dostatečný výklad důvodů, pro něž by bylo přijatelné zevšeobecnění pouze na základě roku 1994,
 - údaje umožňující zvážení skutečných nákladů (a nikoli pouhých odhadů) vyřizování malých zakázek v roce 1994 (alespoň pro určité kategorie nákladů) a případné dostatečné zdůvodnění důvodů, pro něž by mohl být přijatelný odhad těchto nákladů na základě celkových nákladů CELF,
 - přesvědčivé rozdělovací klíče nákladů, umožňující přiřadit část celkových nákladů k vyřizování malých objednávek, a použitelné na každou kategorii nákladů po celé dotyčné období,
 - informace o vývoji podílu objednávek předaných dálkově v průběhu dotyčných let,
 - náklady spojené s malými objednávkami bez neodůvodněných multiplikačních koeficientů,
 - výpočet nákladů, které CELF neslo v souvislosti s vyřizováním malých objednávek, v jejichž případě proběhl výpočet buď bez použití multiplikačních koeficientů, nebo pokud tyto multiplikační koeficienty použity byly, pouze u objednávek, které nebyly dálkově předány,
 - stanovisko francouzských orgánů k výpočtu Tribunálu, podle něhož byly náklady spojené s malými objednávkami bez uvedených koeficientů sníženy o více než 635 000 FRF (96 805,13 EUR), a to i bez zvážení jiných kategorií nákladů než těch, pro něž byl použit koeficient „tři“. Je třeba připomenout, že provozní výsledek vyřizování malých objednávek byl podle výpočtu Tribunálu ziskový o více než 600 000 FRF (91 469,14 EUR),
 - stanovisko francouzských orgánů k možnosti CELF dosáhnout přiměřeného zisku.

- (111) Komise zejména, jak již uvedla v rozhodnutí o prodloužení řízení, není bez doplňujícího vysvětlení a aktualizace údajů od francouzských orgánů schopna využít účtů využití programu vyřizování malých objednávek, které jí francouzské orgány poskytly za roky 1994 až 2001 dopisem ze dne 17. ledna 2003, ani vysvětlení týkajících se provádění analýzy analytického účetnictví, poskytnutých v dopisu ze dne 5. března 1998
- (112) Francouzské orgány však neposkytly podrobné údaje, které Komise požadovala v rozhodnutí o prodloužení řízení, a spokojily se s tím, že ohledně přiměřenosti podpory odkázaly na údaje již poskytnuté dne 17. září 2002, 17. ledna 2003 a 11. března 2003, jichž Komise takto nemohla využít vzhledem k rozsudku Tribunálu ze dne 15. dubna 2008.
- (113) Útvary Komise tedy dopisem ze dne 8. října 2009 připomněly francouzským orgánům svou žádost o údaje k uvedeným konkrétním bodům a uvedly, že pokud tyto informace neobdrží ve lhůtě deseti pracovních dnů, Komise bude muset podle čl. 13 odst. 1 jednacího řádu přijmout konečné rozhodnutí na základě dostupných informací poté, co případně vydá výslovný příkaz k poskytnutí informací na základě čl. 10 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 659/1999.
- (114) Francouzské orgány uvedly v dopisu ze dne 21. října 2009, že nemají pro Komisi žádné dodatečné informace, a odkázaly na své připomínky ze dne 9. června 2009.
- (115) Komise se tudíž rozhodnutím ze dne 20. listopadu 2009 („rozhodnutí o příkazu“) rozhodla nařídit Francii, aby poskytla požadované informace, neboť navzdory opakovaným žádostem nebyly tyto informace poskytnuty.
- (116) Francouzské orgány uvedly v dopisu ze dne 2. prosince 2009, že nemají pro Komisi žádné dodatečné informace a že odkazují na své připomínky ze dne 9. června 2009.
- (117) Článek 13 nařízení ovšem stanoví, že „Přezkoumání možné protiprávní podpory je zakončeno přijetím rozhodnutí (...). Nesplní-li členský stát příkaz k poskytnutí informací, je rozhodnutí přijato na základě dostupných informací.“
- (118) Jak výše uvedeno, francouzské orgány Komisi neposkytly údaje, které od nich opakovaně požadovala, naposled v rozhodnutí o příkazu ze dne 20. listopadu 2009.
- (119) Komise podle článku 13 jednacího řádu tudíž rozhodla na základě dostupných informací a připomíná, že francouzským orgánům v každém případě přísluší, aby prokázaly slučitelnost zkoumané podpory s vnitřním trhem, a tudíž přiměřenost této podpory.
- (120) Ve světle rozsudku Tribunálu ze dne 15. dubna 2008 a Komisi dostupných údajů zejména zřejmě nelze vycházet ze zevšeobecnění odhadovaných nákladů na vyřizování malých objednávek za rok 1994. Zejména také zřejmě nelze použít rozdělovacích klíčů k neodůvodněným nákladům a vycházet z údajů, pro něž byly použity neodůvodněné multiplikační koeficienty, zejména pro dálkově předávané objednávky. Ve světle výpočtu nákladů spojených s malými zakázkami, uvedeného v rozsudku Tribunálu, a jelikož francouzské orgány neposkytly Komisi údaje umožňující rozptýlit její pochybnosti vyslovené v rozhodnutí o prodloužení řízení ohledně přiměřenosti podpory, nebylo zejména možno zjistit ztrátovost vyřizování malých zakázek.
- (121) Komise tudíž soudí, že nebylo dokázáno, že podpory vyplacené v letech 1994 až 2001 splňují kritérium přiměřenosti.
- (122) Tyto podpory tudíž nejsou slučitelné podle čl. 107 odst. 3 písm. d) SFEU.
- b) *Posouzení podpor s ohledem na čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU*
- (123) Čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU (dříve čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES) upřesňuje, že „Za slučitelné s vnitřním trhem mohou být považovány [...] podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem“.
- (124) Podle rozsudku Tribunálu ze dne 15. dubna 2008 nelze výjimku stanovenou v čl. 107 odst. 3 písm. d) SFEU (dříve čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy o ES) použít na podpory vyplacené CELF v průběhu let 1980 až 1993. Je tudíž třeba určit, zda na ně lze použít výjimku stanovenou v čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU (dříve čl. 87 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES).

- (125) Totéž je třeba učinit u podpor vyplacených v letech 1994 až 2001, ohledně nichž došla Komise k závěru v 122. bodu odůvodnění, že výjimku stanovenou v čl. 107 odst. 3 písm. d) SFEU (dříve čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy o ES) na ně nelze použít.
- (126) Za účelem určení, zda čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU může sloužit za základ slučitelnosti, Komise musí ověřit, zda dotčené podpory skutečně sledují cíl obecného zájmu a zda neovlivňují obchod v míře odporující společnému zájmu.
- (127) Komise soudí, že podpory skutečně sledují obecný zájem tak, jak byl předešle určen. V tomto ohledu je třeba připomenout, že začlenění výjimky stanovené dřívějším čl. 87 odst. 3 písm. d) Smlouvy o ES (nyní čl. 107 odst. 3 písm. d) SFEU) potvrzuje politiku, kterou sleduje Komise na základě dřívějšího čl. 92 odst. 3 písm. c) před nabytím účinnosti Smlouvy o Evropské unii. Na základě tohoto článku totiž Komise v minulosti schvalovala podpory sledující kulturní cíle. Tuto praxi potvrdily soudy Evropské unie, například výše uvedeným rozsudkem Tribunálu ze dne 18. září 1995, v němž Tribunál skutečně uvážil, že Komise mohla na základě dřívějšího čl. 92 odst. 3 písm. c) Smlouvy o ES přijmout příznivé rozhodnutí ohledně tří režimů podpor, které spravuje CELF (podpory dovozu letadlem, programu „Page à Page“ a „Programu Plus“).
- (128) Komise naproti tomu soudí, že nebylo dokázáno, že podpory byly úměrné sledovanému cíli.
- (129) Komise v rozhodnutí o prodloužení řízení, jakož i poté v rozhodnutí o příkazu, žádala francouzské orgány o předložení připomínek k přiměřenosti podpor s ohledem na čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.
- (130) Jak je výše uvedeno, francouzské orgány Komisi neposkytly údaje umožňující dokázat přiměřenost podpor vyplácených od roku 1980, které po nich žádala zejména naposled v rozhodnutí o příkazu ze dne 20. listopadu 2009.
- (131) Komise podle článku 13 nařízení (ES) č. 659/1999 tudíž rozhodla na základě dostupných informací a připomíná, že francouzským orgánům v každém případě přísluší, aby prokázaly slučitelnost zkoumané podpory s vnitřním trhem, a tudíž přiměřenost této podpory.
- (132) *Mutadis mutandis*, výše uvedená úvaha o přiměřenosti podpory v rámci čl. 107 odst. 3 písm. d) SFEU zde lze transponovat.
- (133) Komise tudíž soudí, že nebylo dokázáno, že vyplacené podpory splňují kritérium přiměřenosti.
- (134) Komise závěrem soudí, že dotčené opatření není slučitelné s vnitřním trhem na základě čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.
- C. Posouzení opatření s ohledem na čl. 106 odst. 2 SFEU**
- (135) Francouzské orgány několikrát tvrdily, že CELF bylo pověřeno posláním veřejné služby a že sporná opatření je nutno posuzovat se zřetelem k ustanovením čl. 106 odst. 2 SFEU (dříve čl. 86 odst. 2 Smlouvy o ES).
- (136) Tento článek stanoví, že „Podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají pravidlům obsaženým ve smlouvách, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Unie.“
- (137) Především je třeba položit si v daném případě otázku existence služby obecného hospodářského zájmu. Z judikatury Soudního dvora vyplývá, že s výjimkou odvětví, kde již tato otázka byla předmětem právní úpravy Evropské unie, mají členské státy širokou posuzovací pravomoc týkající se posuzování povahy služeb, které lze označit za služby obecného hospodářského zájmu. Úlohou Komise je tedy dbát na to, aby tento manévrovací prostor byl využíván bez zjevných chyb, pokud se jedná o vymezení služeb obecného hospodářského zájmu.
- (138) Francouzské orgány v daném případě opakovaně uvedly, že CELF bylo pověřeno specifickým posláním veřejné služby kulturní povahy, spočívajícím ve splnění každé objednávky frankofonního díla od knihkupců sídlících v zahraničí bez ohledu na objem a povahu objednávky. Komise soudí, že toto poslání by skutečně mohlo představovat službu obecného hospodářského zájmu.

- (139) Za druhé je třeba ověřit, zda CELF bylo skutečně pověřeno touto službou obecného hospodářského zájmu. Podle judikatury Evropské unie totiž dotčené podniky musí být státem předem pověřeny poskytováním dotyčné služby prostřednictvím jednoho nebo více úředních aktů, jejichž formu může určit každý členský stát.
- (140) Francouzské orgány v daném případě předložily několik úmluv mezi CELF a ministerstvem kultury, které podle nich dokládají, že CELF bylo skutečně pověřeno poskytováním dotyčné služby obecného hospodářského zájmu. Podle francouzských orgánů Ředitelství pro knihy a četbu ministerstva kultury uzavírala s CELF každoroční úmluvy až do roku 2001.
- (141) Francouzské orgány však navzdory žádostem Komise, včetně rozhodnutí o příkazu, nepředložily kopie úmluv o veřejné službě za každý dotyčný rok.
- (142) Kromě toho v úmluvách, které má Komise k dispozici, nebyla přesně vymezena povaha povinností veřejné služby (v úmluvě například nebyla uvedena částka, od níž jsou objednávky považovány za „malé objednávky“). Z toho vyplývá, že i za tyto roky neexistuje akt, který by s dostatečnou předností uváděl povinnosti veřejné služby uložené CELF.
- (143) Komise tudíž soudí, že nebylo prokázáno, že CELF bylo skutečně pověřováno úředním aktem poskytováním dotyčné veřejné služby pro každý zvažovaný rok.
- (144) Komise nakonec soudí, že aniž by bylo nutno rozhodnout o podmínce nezbytnosti, neboť podmínky jsou kumulativní, nebyla splněna ani podmínka přiměřenosti.
- (145) V úmluvách, které má Komise k dispozici, totiž chybí jakékoli vysvětlení způsobu výpočtu výše podpory. Kromě toho povinnost CELF předložit účty využívání dotace není provázena přesnou definicí parametrů pro výpočet a kontroly nákladů veřejné služby, které by umožnily ověřit, že se nejedná o nadměrnou vyrovnávací platbu. Kromě toho, jestliže úmluvy skutečně počítaly s převodem nevyužité části dotace z roku na rok, neobsahují žádné upřesnění ohledně fungování tohoto mechanismu, který ostatně zřejmě nebyl použit. Francouzské orgány nakonec obecněji, a jak bylo uvedeno v rámci analýzy kritéria přiměřenosti s ohledem na čl. 107 odst. 3 SFEU, neposkytly údaje prokazující přiměřenost podpor s ohledem na jednotlivé body rozsudku Tribunálu.
- (146) Francouzské orgány tak Komisi neposkytly údaje, které by umožnily prokázat přiměřenost podpor v rámci čl. 106 odst. 2 SFEU a které od nich požadovala, zejména naposled v rozhodnutí o příkazu ze dne 20. listopadu 2009.
- (147) Komise podle článku 13 jednacího řádu tudíž rozhodla na základě dostupných informací a připomíná, že francouzským orgánům v každém případě přísluší, aby prokázaly slučitelnost zkoumané podpory s vnitřním trhem, a tudíž přiměřenost této podpory.
- (148) Komise tedy usuzuje ze stejných důvodů, které jsou uvedeny v rámci analýzy přiměřenosti podpory s ohledem na čl. 107 odst. 3 písm. d) SFEU, že nebylo prokázáno, že vyplacené podpory splňují kritérium přiměřenosti.
- (149) Komise tudíž soudí, že podmínky čl. 106 odst. 2 SFEU nebyly splněny.
- (150) Komise tudíž závěrem soudí, že mechanismus podpory, nazvaný Program „malých objednávek“, který prováděla Francie ve prospěch CELF v období 1980 až konec roku 2001, představuje podporu neslučitelnou s vnitřním trhem.
- 5. PROMLČECÍ LHŮTA, MIMOŘÁDNÁ OKOLNOST, OPRÁVNĚNÁ DŮVĚRA, ZÁSADA PRÁVNÍ JISTOTY, ZÁSADA PŘIMĚŘENOSTI**
- (151) Za předpokladu protiprávní a neslučitelné státní podpory musí Komise v zásadě přikázat členskému státu, aby přijal všechna nezbytná opatření k zpětnému získání podpory od jejího příjemce. Článek 14 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 totiž stanoví, že „Je-li v případech protiprávní podpory přijato záporné rozhodnutí, Komise rozhodne, že dotyčný členský stát učiní všechna nezbytná opatření, aby příjemce podporu navrátil“.
- (152) Komise musí nicméně přihlídnout k následujícím činitelům:

- (153) Za prvé, článek 15 nařízení (ES) č. 659/1999 stanoví, že pravomoci Komise ve věci navrácení podpory podléhají promlčecí lhůtě deseti let. Promlčecí lhůta počíná dnem, kdy je protiprávní podpora udělena příjemci, a jakékoli opatření přijaté Komisí nebo členským státem jednajícím na žádost Komise, týkající se protiprávní podpory, přerušuje průběh promlčecí lhůty.
- (154) Jak již Komise vyložila v rozhodnutí o prodloužení řízení, aniž obdržela zvláštní komentáře zúčastněných stran k tomuto bodu, soudí, že pravidlo promlčecí lhůty uvedené v předchozím bodě odůvodnění lze v daném případě použít. Soudní dvůr v rozsudku ze dne 5. října 2006 ve věci *Transalpine*⁽¹⁾ totiž usoudil, že pokud nařízení Rady (ES) č. 659/1999 obsahuje pravidla procedurální povahy, tato pravidla platí pro všechna správní řízení před Komisí ve věci otevřených státních podpor v době, kdy vstoupilo v platnost nařízení (ES) č. 659/1999, a sice dne 16. dubna 1999. Tato záležitost však spadá do rámce formálního vyšetřovacího řízení zahájeného 30. června 1996.
- (155) Jelikož v daném případě byly podpory vypláceny každý rok od roku 1980 a Komise žádala francouzské orgány o informace v dubnu 1992, je zřejmé, že podpory vyplacené CELF v letech 1980 a 1981 nemohou být vráceny, neboť vypršela promlčecí lhůta.
- (156) Za druhé, Komise nevyžaduje vrácení podpory, pokud by tím odporovala obecné zásadě práva Evropské unie. Podle judikatury Evropské unie je totiž Komise povinna přihlížet k mimořádným okolnostem, které odůvodňují, že upustí od příkazu vrácení protiprávně poskytnutých podpor, odporuje-li toto vrácení obecné zásadě práva Evropské unie.
- (157) Komise právě v tomto rámci vyzvala v rozhodnutí o prodloužení řízení francouzské orgány, příjemce podpory i další zúčastněnou stranu, aby předložily své připomínky k uplatnění zásady oprávněné důvěry a zásady právní jistoty v daném případě nebo jakékoli jiné zásady, která by mohla přimět Komisi, aby nevyžadovala vrácení podpory.
- (158) Komise bere na vědomí, že francouzské orgány ve svých připomínkách mají za to, že existovaly mimořádné okolnosti umožňující omezení povinnosti vrátit podpory. SIDE naopak usoudila, že takové mimořádné okolnosti nenastaly.
- (159) Komise v tomto ohledu připomíná, že v rámci předběžných otázek položených Soudnímu dvoru ve výše uvedeně věci CELF se odvolací soud v podstatě tázal, zda přijetí tří po sobě jdoucích rozhodnutí, kterými Komise prohlašuje podporu za slučitelnou s vnitřním trhem, která byla následně zrušena soudem Společenství, mohlo samo o sobě představovat mimořádnou okolnost, která by mohla odůvodnit omezení povinnosti příjemce vrátit tuto podporu.
- (160) Soudní dvůr ve výše uvedeném rozsudku ze dne 11. března 2010 nejprve odkázal na svůj rozsudek ze dne 12. února 2008, v jehož bodech 65 a následujících uvedl, že po zrušení příznivého rozhodnutí Komise nelze vyloučit možnost, že se příjemce neoprávněně poskytnutých podpor dovolá mimořádných okolností, které mohly oprávněně vzbudit jeho důvěru v jejich regulérnost, a tudíž se vzepře jejich vrácení⁽²⁾.
- (161) Soudní dvůr v něm však rovněž uvedl, že oprávněná důvěra příjemce podpory se nemůže zrodit z příznivého rozhodnutí Komise, jednak když toto rozhodnutí bylo zpochybněno ve lhůtě pro podání opravného prostředku a poté zrušeno soudem Evropské unie, jednak dokud neuplyne lhůta pro odvolání, nebo dokud se v případě odvolání s konečnou platností nevysloví soud Evropské unie⁽³⁾.
- (162) Soudní dvůr v daném případě v rozsudku ze dne 11. března 2010 uvedl, že zrušení třetího příznivého rozhodnutí Komise rozsudkem Tribunálu ze dne 15. dubna 2008 samo o sobě nemůže vzbudit oprávněnou důvěru, ani nepředstavuje mimořádnou okolnost⁽⁴⁾.
- (163) Soudní dvůr dodal, že málo obvyklé trojí po sobě jdoucí zrušení a priori odráží složitost záležitosti, a místo aby budilo oprávněnou důvěru, spíše zvětšuje pochybnosti příjemce podpory, pokud se týká slučitelnosti sporné podpory. Připouští, že trojí po sobě jdoucí odvolání, jehož výsledkem bylo trojí zrušení, charakterizuje velmi vzácnou situaci, avšak soudí, že takové okolnosti jsou součástí normálního fungování soudního systému, který skýtá stranám, čelícím údajně důsledkům protiprávnosti podpory, možnost dovolávat se zrušení následných rozhodnutí, která považují za původce této situace.

⁽¹⁾ Věc C-368/04 *Transalpine Ölleitung in Österreich*, Sb. rozh. 2006, s. I-09957, bod 34.

⁽²⁾ Body 42 a následující.

⁽³⁾ Body 66 až 68.

⁽⁴⁾ Body 50 a následující.

- (164) Soudní dvůr mimo jiné v daném případě usoudil, že výskyt mimořádné okolnosti nelze dále brát v úvahu s ohledem na zásadu právní jistoty⁽¹⁾. Dokud totiž Komise nepřijala rozhodnutí o schválení a dokud nevyšla lhůta pro odvolání proti takovému rozhodnutí, příjemce nemá jistotu ohledně zákonnosti, takže se nelze dovolávat ani zásady ochrany oprávněné důvěry ani zásady právní jistoty.
- (165) Kromě toho, jak Soudní dvůr uvedl v rozsudku ze dne 11. března 2010⁽²⁾, výskyt mimořádné okolnosti nelze dále brát v úvahu s ohledem na zásadu přiměřenosti. Zrušení protiprávní podpory cestou vrácení je totiž logickým důsledkem zjištění její protiprávnosti, takže vrácení této podpory s cílem obnovení dřívějšího stavu nelze v zásadě považovat za nepřiměřené opatření ve srovnání s cíli ustanovení Smlouvy v oblasti státních podpor.
- (166) Soudní dvůr tudíž došel k závěru, že přijetí tří po sobě jdoucích rozhodnutí, kterými Komise prohlašuje podporu za slučitelnou se společným trhem a která byla následně zrušena soudem Společenství, nemůže samo o sobě představovat výjimečnou okolnost, která by mohla odůvodnit omezení povinnosti příjemce navrátit tuto protiprávní a neslučitelnou podporu.
- (167) Komise vzhledem k předchozímu a bez jakýchkoli dalších podkladů, které by představovaly mimořádnou okolnost, tudíž soudí, že v daném případě nenastaly mimořádné okolnosti, které by mohly omezit povinnost CELF vrátit dotyčné podpory (s výjimkou částek vyplacených v letech 1980 a 1981, jak je vysvětleno výše).
- (168) Francouzské orgány tudíž podle článku 14 nařízení (ES) č. 659/1999 musí od CELF získat zpět částku podpor, které mu byly vyplaceny z titulu programu „malých objednávek“ v průběhu let 1982 až 2001.
- (169) Podle toho, co vyplývá z tabulky⁽³⁾, celková částka podpory, která má být od CELF získána zpět a která byla přijata v průběhu let 1982 až 2001, činí 4 631 401 EUR, k nimž je třeba připočíst úroky.
- (170) Podle čl. 14 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 podpora, která má být navržena podle rozhodnutí o navrácení, zahrnuje úroky v přiměřené výši stanovené Komisí. Úroky jsou splatné od data, kdy byla protiprávní podpora k dispozici příjemci, do data jejího navrácení.
- (171) Z rozsudku Soudního dvora ze dne 12. října 2000 ve věci *Magefesa*⁽⁴⁾ však vyplývá, že je-li podnik v konkursu a stanoví-li tak vnitrostátní právní předpisy, úroky z podpor protiprávně získaných před tímto ohlášením splatné po ohlášení úpadku podniku nejsou dlužné.
- (172) V tomto ohledu je třeba poznamenat, že francouzské orgány ve své zprávě zaslané dne 27. ledna 2010 informovaly Komisi o situaci, v níž se v současnosti CELF nachází.
- (173) S ohledem na finanční situaci CELF byla CELF přiznána dne 25. února 2009 ochrana před věřiteli. Byl jmenován správce konkurzní podstaty.
- (174) Francouzský stát z titulu sporu ohledně státních podpor přihlásil následující pohledávky: 11 885 785,02 EUR (z titulu platby úroků podle výše uvedeného rozhodnutí Rady státu ze dne 19. prosince 2008) a 4 814 339,90 EUR (z titulu případného vrácení jistiny podpory přijaté v průběhu let 1980–2001).
- (175) Francouzské orgány uvedly, že ze soupisu pohledávek vyplývá, že sporné pohledávky činí 17 045 039,50 EUR z celkových přihlášených pasív 21 254 232,29 EUR.
- (176) Když správce konkurzní podstaty zjistil, že vyrovnaní je zjevně nemožné, požádal o změnu ochrany před věřiteli na soudní likvidaci, zejména z důvodu státem přihlášených pohledávek.
- (177) Obchodní soud v Paříži rozsudkem ze dne 9. září 2009 po zjištění, že výše pasív vylučuje další pokračování v činnosti, rozhodl o nařízení soudní likvidace a určil likvidátora. Tribunal stanovil dvouletou lhůtu, po jejímž uplynutí bude prověřeno ukončení soudní likvidace. Francouzské orgány uvedly, že stávající a/nebo budoucí spory by však mohly odůvodnit prodloužení termínu ukončení soudní likvidace.

⁽¹⁾ Bod 53.

⁽²⁾ Bod 54.

⁽³⁾ Viz tabulka v 60. bodě odůvodnění tohoto rozhodnutí.

⁽⁴⁾ Věc C-480/98, *Komise v. Španělsko*, „*Magefesa*“, Sb. rozh. 2000, s. I-08717.

(178) Francouzské orgány uvedly, že všichni zaměstnanci CELF byli propuštěni a že kancelář likvidátora byla zavřena dne 31. prosince 2009. Probíhají pouze úkony, které směřují k vymáhání dosud dlužných pohledávek od klientů.

(179) Francouzské orgány v elektronické korespondenci ze dne 9. března 2010 uvedly, že při likvidačním řízení s CELF byla dodržena obvyklá pravidla likvidačního řízení týkajícího se podniků.

(180) Podle informací, které francouzské orgány Komisi sdělily, CELF již nevykonává žádnou hospodářskou činnost.

(181) Francouzské orgány musí tudíž vzhledem k probíhající likvidaci CELF dbát v rámci své povinnosti vymáhat navrácení protiprávní podpory zvláště na dodržení judikatury platné v případě likvidace podniku, který je příjemcem podpory⁽¹⁾. To předpokládá zvláště, že aktiva CELF budou prodána za tržní cenu, že stát zanechá své pohledávky týkající se vymáhání neslučitelné protiprávní podpory do pasiv podniku v likvidaci a plně uplatní svá věřitelská práva ve všech fázích řízení až do ukončení likvidace.

(182) Pokud se týká výpočtu úroků, je třeba poznamenat, že ve francouzském právu článek L 622–28 Obchodního zákoníku stanoví, že „rozsudkem o zahájení [řízení o ochraně před věřiteli] se zastavuje nabíhání zákonných a obvyklých úroků, jakož i všech úroků z prodlení a přírůstek.“

(183) V této věci tudíž z částek vyplacených CELF nabíhají úroky počínaje dnem, kdy jí byly dány k dispozici až do dne 25. února 2009, což je datum rozsudku Obchodního soudu v Paříži o zahájení řízení o ochraně před věřiteli, které bylo poté rozsudkem ze dne 9. září 2009 změněno na soudní likvidaci.

7. ZÁVĚR

(184) Komise konstatuje, že Francie protiprávně poskytla podporu ve prospěch CELF, čímž porušila ustanovení čl. 108 odst. 3 SFEU.

⁽¹⁾ Viz body 63 a následující sdělení Komise – Cesta k účinnému provádění rozhodnutí Komise, jimiž se členským státům nařizuje zajistit navrácení protiprávní a neslučitelné podpory (Úř. věst. C 272, 15.11.2007, s. 4).

(185) Tato podpora je neslučitelná s vnitřním trhem a francouzské orgány ji musí získat zpět, s výjimkou částek vyplacených v letech 1980 a 1981, na něž se vztahuje promlčení.

(186) Francouzské orgány tudíž musí od CELF získat zpět částku 4 631 401 EUR, k níž je třeba přičíst úroky za každou z podpor vyplacených každoročně počínaje rokem 1982. Z částek, které mají být vráceny, nabíhají úroky počínaje dnem, kdy byly dány k dispozici příjemci, až do dne 25. února 2009, což je datum rozsudku Obchodního soudu v Paříži o zahájení řízení o ochraně před věřiteli.

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Protiprávní státní podpora, poskytnutá Francií ve prospěch Družstva pro vývoz francouzských knih (CELF) v rozporu s čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, je neslučitelná s vnitřním trhem.

Článek 2

1. Francie je povinna získat zpět částku 4 631 401 EUR odpovídající částkám, které CELF přijalo v průběhu let 1982 až 2001 z titulu podpory uvedené v článku 1.

2. Z částek, které mají být vráceny, nabíhají úroky počínaje dnem, kdy byly dány k dispozici příjemci, až do dne 25. února 2009, což je datum rozsudku Obchodního soudu v Paříži o zahájení řízení o ochraně před věřiteli.

3. Úroky jsou vypočteny na složeném základě podle kapitoly V nařízení (ES) č. 794/2004.

Článek 3

1. Navrácení podpory uvedené v článku 2 nabývá okamžité účinnosti.

2. Francie zajistí, aby toto rozhodnutí bylo provedeno ve lhůtě čtyř měsíců od data jeho oznámení.

Článek 4

1. Francie ve lhůtě dvou měsíců od data oznámení tohoto rozhodnutí poskytne následující informace:

a) celkovou částku (jistinu a úroky), kterou má od příjemce získat zpět;

b) podrobný popis přijatých a plánovaných opatření za účelem plnění tohoto rozhodnutí;

rozhodnutí. Poskytne rovněž podrobné informace týkající se částky podpory a úroků již získané od příjemce zpět.

c) dokumenty prokazující, že příjemce byl k navrácení podpory úředně vyzván.

Článek 5

Toto rozhodnutí je určeno Francouzské republice.

V Bruselu dne 14. prosince 2010.

2. Francie bude Komisi informovat o průběhu vnitrostátních opatření přijatých k provádění tohoto rozhodnutí až do úplného navrácení podpory uvedené v článku 2. Poskytne okamžitě a na první požádání Komise veškeré informace o přijatých a plánovaných opatřeních za účelem plnění tohoto

Za Komisi
Joaquín ALMUNIA
místopředseda